

lekce 1 + lekce 2_shrnutí

LEKCE 1

- azbuka (1.-4. lekce in Samouk)

LEKCE 2

- azbuka: opakování

- výslovnost (1.-4. lekce in Samouk)

a) poznámky k jotovaným samohláskám:

Е е [je/'e/'i] <i>Е е</i>	Э э [e] <i>Э э</i>	
<p>Na začátku slova, po samohlásce nebo po písmenech ь, ъ písmeno Е označuje dvě hlásky [j+e] v přízvukné slabice, nebo [j+i] v nepřívukné slabice: Ева [jéva] Европа [jivrópa].</p>	<p>Po souhlásce písmeno Е označuje měkkost předcházející souhlásky a samohlásku [e] v přízvukné slabice nebo [i] v nepřívukné slabice: студéнт [stud'ént] метр^о [m'itró]. <i>Více o jotovaných samohláskách ve 3. lekci, o redukci samohlásky Е ve 2. lekci.</i></p>	<p>Písmeno Э také označuje hlásku [e], toto písmeno se však nevyskytuje příliš často. Používá se v ruských slovech это, этот, эта, эти, поэтому a ve slovech cizího původu, např.: Эмма, эра, этап, э́т ар.</p>

Ё ё [jo/'o] <i>Ё ё</i>	Я я [ja/'a/'i] <i>Я я</i>	Ю ю [ju/'u] <i>Ю ю</i>
<p>začátek slova, po samohláskách a po ь, ъ [jo] po souhláskách ['o]</p>	<p>začátek slova, po samohláskách a po ь, ъ [ja] po souhláskách ['a]</p>	<p>začátek slova, po samohláskách a po ь, ъ [ju] po souhláskách ['u]</p>

b) znělost – neznělost

Párové znělé a neznělé souhlásky

V ruštině jsou párové znělé a neznělé souhlásky. Stejně jako v češtině, na konci slova se znělá souhláska vyslovuje jako její neznělý protějšek.

[Б] ↔ [П] [b] [p]	[В] ↔ [Ф] [v] [f]	[Г] ↔ [К] [g] [k]
[Д] ↔ [Т] [d] [t]	[Ж] ↔ [Ш] [ž] [š]	[З] ↔ [С] [z] [s]

3 17 Poslouchejte a opakujte.

[-t] гóрод, год, нарóд, зáпад	[-p] дуб, зуб, гроб, клуб
[-š] нож, гарáж, монта́ж, уж	[-f] прав, о́стров, Ка́рлов, прóтив
[-s] морóз, глаз, воз, раз	[-k] друг, порóг, дóрог, смог

c) měkkost – tvrdost

Párové tvrdé a měkké souhlásky

Jak v češtině, tak i v ruštině jsou tvrdé a měkké souhlásky. V ruštině je ale více měkkých souhlásek. Ruština má 15 párů tvrdých a měkkých souhlásek.

Výslovnost ruských měkkých samohlásek [ɨ], [ɪ], [ɨ́] připomíná české samohlásky [ɨ], [ɛ], [ɛ́].

4 18 Poslouchejte a opakujte.
день, дéти, студéнт, диск, тип, текст, прóтив, брать, онí, нет

5 19 Poslouchejte, jak zní tvrdé a měkké párové souhlásky.

a) [Б] – [Б'] [В] – [В'] [Г] – [Г'] [Д] – [Д'] [З] – [З'] [К] – [К'] [Л] – [Л'] [М] – [М']
[Н] – [Н'] [П] – [П'] [Р] – [Р'] [С] – [С'] [Т] – [Т'] [Ф] – [Ф'] [Х] – [Х']

b) быть – бить, вы́шли – ви́шни, нога́ – но́ги, дым – Ды́ма, за́втра – Зи́на,
кот – кит, уго́л – у́голь, вам – се́мь, сын – ко́нь, труп – сте́пь, дар – ца́рь,
нос – ры́сь, брат – бра́ть, фа́за – фи́зик, хо́лод – хи́трый

Označení měkkosti souhlásek

Měkkost souhlásek se v ruštině označuje písmenem následujícím po této souhlásce: **Е, Ё, Ю, Я, И, Ъ**.

d) přízvuk

- Silový přízvuk je na různých slabikách, v písmu se však nerozlišuje s výjimkou jazykových učebnic, slovníků apod., kde se vyznačuje čárkou nad samohláskou. Ruština má **pohyblivý** přízvuk, to znamená, že může být na jakékoliv slabice, např.: мама [máma], хочy [chačú], барабан [barabán].
Ruský přízvuk je **silnější a dynamičtější než český**, kromě toho má **významotvornou funkci**, např.
замок [zámьk] – hrad, замоk [zamók] – zámek
стоит [stóit] – stojí (o penězích), стоит [staít] – něco stojí někde, nachází se
Сколько это стоит? // На улице стоит машина.
плачу [pláču] – pláču, плачу [plačú] – platím.
- Silný dynamický přízvuk má pak i důsledky kvalitativní, v přízvučných slabikách je plný vokál, v nepřívzučných dochází k **redukci**, např. молоко se čte jako [mьlakó]. Nepřívzučně O se čte skoro jako [a], např. свобода čti [svabóda].
- redukce A/O:

м, сто, стоп, брат, вот, но, Брно

ејте а опакуйте.
те.

отом, росá, самá,
сквá

ејте а опакуйте.
те.

монáвт, ворóна, сорóка,
óпка, sóрок, páра, мáрка,
орт, рабóта, собáка, собóр

2–4 ještě jednou а најдѐте
ты. Вшимнѐте си rozdílů mezi psacími

ама, ваи, вас, сто, но,
ворона, вот, компот,
Брно, баба, стоп, сопка,
брат, папа, работа,
пока, пара, пора

slovníček

барабáн buben
вот тady je
но ale
пáспорт pas
пáпа táта
пáра pár, два kusy,
двoухoдиновка
Покá! Затím! Аhoј! –
пři loučení
порá je čas
рабóта práce

Nepřívzučné samohlásky se mohou při vyslovení výrazně lišit od přízvučných. Nepřívzučná samohlásky **o** se v první slabice před přízvukem nebo na úplném začátku slova vyslovuje jako [a]: компóт [kampó́t], окнó [aknó].

V ostatních nepřívzučných slabikách se samohlásky **o** а také samohlásky **a** redukují, tj. vyslovují se jako velmi krátký, nejasný zvuk [ə], ležící mezi [e] а [a]: рóбот [róbə́t], мáма [mámə́], космонáвт [kəsmánáft], барабáн [bərabán].

o [ó] кот [kó́t] **a [á]** сам [sám]

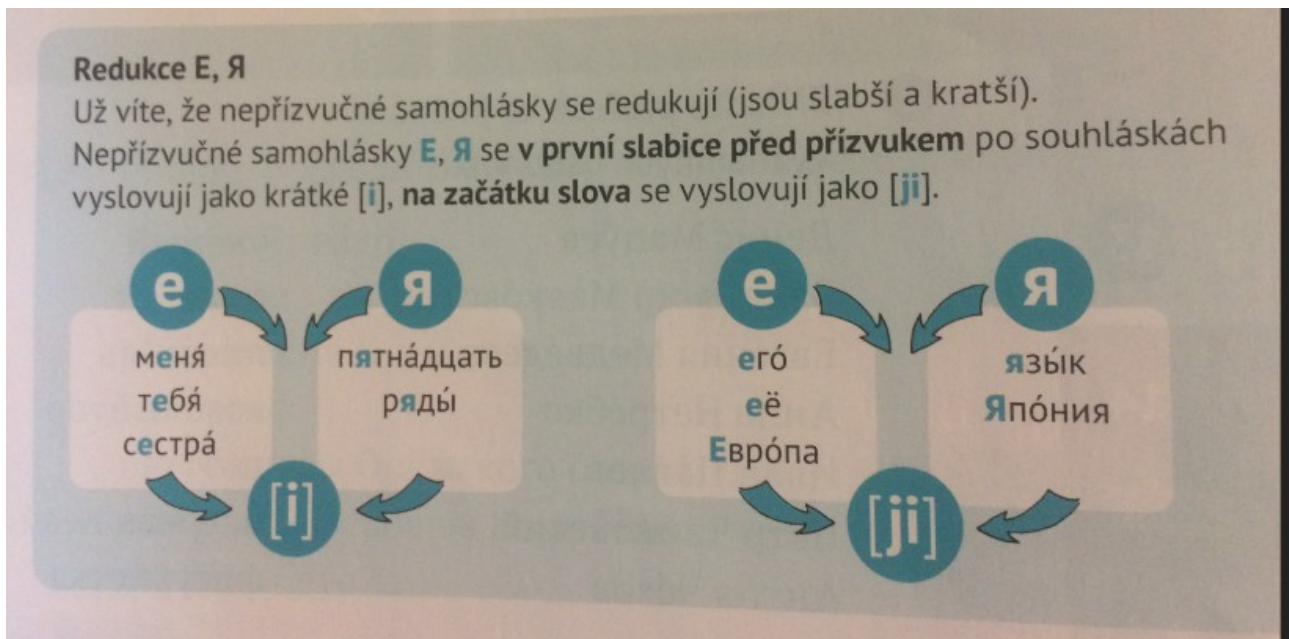
o **a**
↓ ↓
[a]

компóт [kampó́t]
окнó [aknó]
самá [samá]

o **a**
↓ ↓
[ə]

рóбот [róbə́t]
космонáвт [kəsmánáft]
мáма [mámə́]
барабáн [bərabán]

- redukce E/Я:

f) PRAVOPIS A VÝSLOVNOST – viz str. 40 (!!!ZAPAMATOVAT SI UVEDENÁ PRAVIDLA)
 + výslovnost koncovky -oro/-ero (2. pád přídavným jmen a zájmen) – viz str. 23 in Samouk